Anul LVIII. Sibiiu, Marți 27 Iulie (9 August) 1910. *Nr. 79.*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:
Pentru Sibiiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiiu, str. măcelarilor 45.
Corespondențele
să se adreseze Redacției „Telegrafului Român", str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de treiori 30 fil. rândul cu litere garmond.

Problema naționalității.

Sub titlul acesta a apărut înainte cu doi ani în Dresda un studiu politic foarte interesant scris de *Dr. Walther Schücking*, profesor la facultatea de drept din Marburg. După cum arată și titlul, în broșura savantului profesor se analisează în mod științific și se pune în lumina științei cea mai însemnată chestie politică, din zilele noastre, *chestia națională*. In zilele de astăzi de slabă orientare politică va fi bine să cunoaștem și noi părerile acestui representant chemat al științei cu privire la problema naționalității. Dăm deci în traducere românească părțile mai însemnate din broșura profesorului *Schücking*, după cum urmează:

I

Problema polonă prinde tot mai mult teren în cadrele științei, ca problemă de naționalitate. Pentrucă vorba nu e numai de Poloni, ci și de cetățenii de stat germani de origine daneză și franceză, de minoritățile naționale din Rusia, Finlanda etc, ba e vorba de frații nostri germani din Ardeal, și peste tot *de năsuințele de maghiarizare*, apoi de lupta dintre Cehii și Germanii din Boemia, și am putea spune, că chiar *de esistența mai departe a monarhiei austro-ungare.*

Fie că ne aruncăm privirile spre imperiul de insule englez, și luăm în vedere situația Irlandezilor, fie că privim spre Turcia și ne ocupăm cu chestia Armenilor, nu vedem alta, decât aceea, că lumea e plină de strigătul de luptă pe care o poartă naționalitățile între olaltă în internul statelor. Pentru a putea înțelege bine de tot lupta aceasta, trebue să-i esaminăm isvorul, scopurile și sfârșitul, așa cum se poate prevedea de pe acuma.

Ce se atinge de *isvorul* problemei de naționalitate, e necesar să ne punem întâi întrebarea astfel: Ce e peste tot o națiune, ori o naționalitate, și care e ființa ei internă? Dacă cei gălăgioși, întrați în ceartă, ar căuta să-și lămurească odată în mod clar întrebarea aceasta, și să dee răspuns potrivit la ea, — pentru deslegarea problemei ar fi un câștig foarte mare.

Dar răspunsul nu e tocmai așa de ușor. Nu e vorba adecă, după cum se presupunea mai nainte, de o comunitate naturală de rassă la o anumită națiune, care ar fi existat cine știe de când, din vremuri, de cari abia-și aduce istoria aminte, ci noi vedem națiunile cum se formează și se închiagă istoricește, în cursul istoriei. Din Romani, din Galieni cheltici, din Briți și din Germani se compune națiunea franceză, prima națiune pe lume în ce privește cultura; iar pe teritorul lumii celei noi se naște din amestecul emigraților de origine și de rassă olandeză, engleză, germană și franceză, — abstragând dela micile frânturi, — o națiune nouă, în ochii tuturor, cu mândrie deosebită națională, adecă: americanii statelor unite.

Esemplul acesta ne arată, că națiunile nici decum nu pot fi recunoscute pe temeiul limbei lor speciale, ori nu totdeauna, dupăce Americanii nu au limba lor proprie. Dar și Elvețianul de limbă germană și Belgianul de limba franceză, se consideră de representant al unei națiuni deosebite, iar în Balcani Croatul și Sârbul, cu toate că vorbesc aproape aceeași limbă, își au totuși cărările lor deosebite naționale.

Tocmai presupunerea greșită, că ființa națiunei este de căutat în limbă, a dat naștere la nefericitele încercări de a desnationaliza minoritățile naționale pe calea asupriii limbei lor. Și astfel am fi ajuns la croirea judecății asupra luptelor pentru limbă, dacă nu am avea întâi să precisăm bine *ființa naționalității*, mai bine decum se face aceasta prin simpla negațiune a părerilor greșite.

Dacă în faptă nu există vre-un semn obiectiv despre o anumită naționalitate, cuprinsul ei totuși îl putem constata pe cale subiectivă. In cea mai bună carte despre stat, în politica generală a lui Iellineck, se spune astfel: „O mulțime de oameni cari prin o mulțime de elemente culturale, comune și speciale, cum și prin un trecut comun istoric, sunt uniți la olaltă și astfel separați de ceialalți, — formează o națiune". Dacă deci naționalitatea reșede în *conștiență*, e de abandonat și rămâne fără resultat orice politică, urmată în scopul de a despoia minoritățile naționale de propria lor naționalitate!

In contra convingerilor interne statul să nu lupte niciodată cu mijloace esterne de ale puterii; iar dacă totuși statul face lucrul acesta, săvârșește de sigur o luptă zadarnică. Cum adecă să se facă la noi (în Germania) germanisarea, așa numita *„Eindeutschung"*, după cum se esprimă în mod atât de delicat Germanii nostri? In privința aceasta sunt cu mult mai superiori Turcii. Ei au aflat un mijloc, cu care se poate resolva chestia de naționalitate în mod original. Se aranjază câte o înjunghiere în masse și Armenii sunt trimiși cu miile pe lumea ceealaltă. Pe calea aceasta se pot combate, firește, și sentimentele, și dacă ar fi să nu folosească nimica exproprierea amenințătoare cu privire la Polonii nostri, ași recomanda și Germanilor nostri *acest* mijloc de desnaționalisare.

Dupăce știm și recunoaștem, că rădăcina sentimentului național e de căutat în conștiența oamenilor, putem să înțelegem și aceea cum de naționalismul impulsiv s'a desvoltat la massele cele mari atât de târziu. Căci această constiență a particularității naționale și a apartinerii la olaltă pretinde și presupune o anumită cultură. Sentimentul național, care cu eșirea din evul mediu a dat naștere unei lumi de state de ale renașterei, doritoare de a fi independente de împăratul german tot așa ca de papa dela Roma, a fost mărginit la cercul cel de tot restrâns, în mâna căruia se afla conducerea politică. Pentru massele cari își trăiau zilele sub apăsarea grea a .volniciilor absolutistice și feudale, cari formau numai obiect pentru cei ce le stăpâneau, nu exista încă nici o conștiență națională. Pentrucă pe atunci era nivelul cultural al masselor atât de neînsemnat, ori massele înseși politicește atât de desconsiderate, încât nici nu ajungeau să facă contemplațiuni asupra lucrului acestuia, asupra ființei lor proprii. Așa au trăit apoi cei aparținători la naționalități deosebite în pace unii cu alții împreună, stăpâniți în mod egal de monarhul care domnea peste ei, fără a se certa ori dușmăni între olaltă.

Rectificare. Pentru informarea publicului nepreocupat suntem autorizați a declara, că cele publicate de jurnalul „Neue Fr. Presse" din Viena despre intervievul cu Inaltpreasfinția Sa metropolitul nostru *Ioan Meșianu*, în cauza împăcării dintre Români și Maghiari, *nu corespund adevărului.*

Redactorul dela „Pester Loyd" a fost primul, care a intervievat pe I. P. S. Sa. Acest jurnal a reprodus mai fidel cele vorbite. Respunsul publicat în acest ziar s'a dat și celoralalți jurnaliști, prin urmare și celui dela „Neue Fr. Presse". Tot pentru orientarea publicului cetitor nepreocupat s'a publicat în numărul trecut al ziariului nostru un comunicat autentic despre cele petrecute.

Dacă unele ziare de ale noastre, cu ignorarea acestor comunicate și până a nu se convinge de adevăr, își întemeiază scrisul lor pe intervievuri necontrolate, trebuie să conchidem, că sunt de rea credință.

FOIȘOARĂ.

Lupta împotriva alcoolismului

Când scriu „Lupta împotriva alcoolismului", nu pot să nu mă gândesc și la organizația cea mai bună de luptă: *Ordinul Bunilor Templieri.*

De bună seamă că lupta de odinioară împotriva alcoolismului, care se rezuma în combaterea rachiului, era mult mai ușoară decât cea de azi, când trebue să lupți, dacă vrei să ajungi la un rezultat bun, împotriva atâtor beuturi alcoolice deodată: vinul, berea, rachiul etc.

Impotriva vinului e cel mai greu de luptat, și împotriva rachiului cel mai ușor. Să bei rachiu, în ziua de azi, e o rușine, numai omul de rând bea rachiu; dar vin! Cine nu bea vin! Bea toată lumea care e cu dare de mână, iar cu cât cineva e mai din lumea bună și bogată, cu atât bea vinuri mai fine, mai scumpe, cu nume străine, cu dopuri aurite și cu etichete luxoase.

Vinul e „darul ceresc", vinul a fost cântat de poeți nemuritori, vinul a înveselit sufletul atâtor zei!

Cu berea poți lupta mai ușor.

Berea te face gras, leneș, umflat. Berea în orice caz — așa a declarat un deputat din parlamentul român — nu e o beutură potrivită pentru Români. Berea e amară și se strică ușor. Ți se admite deci să lupți împotriva rachiului și împotriva berii, dar de vin să nu te atingi măcar cu o vorbă rea!

Dacă toată lumea ar judeca așa — foarte mulți însă așa judecă — am fi tot acolo, unde am fost acum câțiva zeci de ani. Și precum de atunci și până acum s'a luptat cu așa puțin folos împotriva alcoolismului, tot cu atât de neînsemnat folos s'ar lucra de aci înainte!

Din fericire însă, de câțiva ani, s'a pornit și la noi, luptă nouă, cu arme nouă, și ce e mai însemnat, cu vădită izbândă!

Oameni tineri, idealiști, adunați sub un steag vestit de luptă, pe care e scris: *Credință în Dumnezeu* și *iubire de patrie*, au format despărțăminte (Loji) de ale Ordinului Bunilor Templieri.

Conduși de virtuțile teologice: *credință, iubire, speranță* și *„fă altuia numai ce ți-ar plăcea să-ți facă și el ție"* și *„Iubește pe aproapele tău ca pe tine însuți"*, duc luptă aprigă, bine organizată și folosindu-se de arma cea mai strașnică, abstinența, abținerea desăvârșită dela beuturile alcoolice, luptă împotriva tuturor relelor sociale, combătând în primul rând însă: Alcoolul și alcoolismul. Ei au înțeles, cât de ridicolă e starea când cineva zice că luptă împotriva alcoolismului, a relelor provenite din abuzul beuturilor alcoolice, abuz inevitabil produs de uzul acelor beuturi, trăind însă în bună înțelegere cu unele din acele beuturi, cu vinul ori cu berea. Ei au mai înțeles că în ori ce luptă, dar mai ales în aceasta, nimic nu ajută așa de mult ca *pilda.* Dar ce pildă da un cumpătat? Nici una, ba de multe ori una cât se poate de rea. Cumpătatul zice beutorului sărac: „Nu mai bea rachiu, că te omoară"! Iar săracul îți întoarce spatele, cu necaz, bombănind: „par'că mie îmi dă mâna ca să beau vin scump ca el"! Cumpătarea relativă, susținută de o hrană bună, de un organism tare, de îngrijiri totdeauna la nevoe face pe alții mulți lipsiți de ele să devină necumpătați, să cadă jertfă alcoolismului.

Dar cumpătatul găsește repede scuză: „cine e de vină că cutare a decăzut, nu i-am spus de atâtea ori să bea mai cu măsură; fiind că e el slab, să mă lipsesc eu de plăcerea de a-mi bea paharul de bere ori de vin?!"

Aceste vorbe, această nepăsare ne dovedește însă ceva, anume că creerul cumpătatului n'a rămas cu totul neinfluențat în rău de beutura cea moderată, și mai denotă starea sufletească încă înapoiată a omului modern. Ce-mi pasă că fratele meu se prăpădește, fiind prea slab, prea incult neputându-se înfrâna, eu îmi beau paharul meu favorit, și-mi priiește foarte bine". Ce logică frumoasă și deamnă!!

Să vedem cu totul obiectiv pilda abstinentului. Abstinentul e hotărât, energic. El știe, că jumătățile de măsuri nu ajung, când ai de a face cu un dușman așa de puternic și viclean, cum e alcoolul. El știe din experiența proprie și nu ostenește să arete tuturor, cât de bună e viața neturburată de beuturile alcoolice, că omul devine cu adevărat liber, și viața se înfrumsețează din toate punctele de vedere: moral, cultural, intelectual și material, fiind abstinent. El zice celui slab și rătăcit: „vino cu mine, fă ca mine, vezi cu puțină putere de voință poți deveni și tu fericit, iar dacă îți lipsește această putere, noi cei din *Ordinul Bunilor Templieri*, îți vom arăta calea care duce la adevărata fericire.

Bun Templier.

Aforisme.

Pentru a salva ceva, în primul rând trebue îndrăsneală și cuminție.

*

De multe ori și bețivii sunt folositori societății, — ca exemplu înfricoșător.

*

„Și nu ne duce pre noi în ispita... băuturii", ar trebui să zică cei cari n'au căzut în ea.

*

Cumpătarea în băutură este o punte nesigură peste o apă mare.

El. Măg.

Din protopopiatul Hunedoarei.

— Un program de muncă. —

Suntem în toiul verii, în acel anotimp, când toată făptura e în mişcare. Incepând dela cel din urmă verme până la iscusitul econom de pământ, toate vieţuitoarele sunt în plină activitate, împlinindu-şi ăst mod chiemarea de a înainta fiecare după modul său dictat de Stăpânul naturei. Se poate oare, ca în acest timp, când tot ce există îşi arată mai evident chiemarea prin o muncă febrilă, lucrătorii trimişi a lucra în viea Domnului să stea nepăsători, să lase a trece „ziua", ştiind bine „că va veni noaptea, când nimenea nu poate să lucreze"?... E cu neputinţă! Dacă toate lucrează şi se mişcă în hotarele activităţii lor, înzecit mai mult trebue să desvoalte o activitate cei chemaţi a lucra în agrul Domnului.

Preoţii tractului protopresbiteral al Hunedoarei, împărţiţi câte 4—5 în grupuri, designate de conferenţa preoţească ultimă, cu un zel vrednic de toată lauda aleargă din comună în comună, din cătun în cătun, pentruca să îmbărbăteze poporul a ţinea cu tărie la sfânta lege strămoşească, să combată diferitele păcate şi viţii de cari e stăpânită localitatea respectivă, să îndemne credincioşii cu stăruinţă a lucra şi a face tot ce ţinteşte la binele lor vremelnic şi vecinic.

E ştiut, că tractul protopresbiteral de odinioară al Hunedoarei — în urma constelaţiunilor de pe acele timpuri — a fost desfiinţat. Timpul mai nou însă, a reclamat imperativ reînfiinţarea acestuia. Parohiile, din cari s'a compus au fost extremităţile tracelor protopresbiterale Deva şi Haţeg; cu puţine escepţiuni tot comune, cătunuri şi predii aşezate pe stâncoasele coaste neproductive ale „pădurilor" Hunedoarei. Tractul nou şi tinăr alcătuit din aceste parohii, tinde însă cu tot adinsul a ţinea pas cu tractele surori mai bătrâne... Mulţămită zelului neobosit al preoţilor acestui tract, precum şi înţeleptei conduceri pline de tact din partea protopresbiterului Avram P. Pecurariu, — după un interval relativ scurt de 9 ani — tractul Hunedoarei în multe privinţe stă astăzi în rândurile prime ale tractelor fruntaşe şi dornice de progres.

In conferenţa preoţească din 1906 s'a ventilat ideea de a se stabili grupe preoţeşti în tract, cari servind în sobor rând pe rând în fiecare comună, să întărească simţul religios în popor, să combată diferitele păcate, să ridice nivelul moralităţii etc. Propunerea preotului George Rain din Nădăştia infer. înaintată conferenţei din 1906 s'a primit în întregime de conferenţa anului trecut 1909. Iată propunerea, ridicată acum la valoare de conclus, aprobat şi din partea Prea Veneratului Consistor arhidiecezan:

1. Preoţimea ort. română a tractului Hunedoara se împarte în 6 grupe permanente, cu scopul de a lucra cu puteri unite la desvoltarea moralităţii şi religiosităţii credincioşilor din tract, în chipul următor:

Grupul I: Alun, Lelese, Cerişor şi Ruda.

Grupul II: Cerbel, Soceţ şi Găunoasa.

Grupul III: Pestişul mare, Mânierău, Josani şi Nandru.

Grupul IV: Batiz, Sâncraiu, Nădăştia infer. şi Nădăştia sup.

Grupul V: Cinciş, Dobâce, Baia lui Craiu şi Teliuc.

Grupul VI: Hunedoara, Ghelar, Zlaşti şi Booş.

II. Activitatea preoţilor grupaţi şi organizaţi în chipul arătat se va manifesta în două direcţiuni:

1. Promovarea simţului de religiositate şi strânsa alipire către biserica şi credinţa noastră străbună, prin diferite ceremoniale bisericeşti împreunate cu predici.

2. Perfecţionarea treptată mai pronunţată a preoţilor în arta elocvenţei bisericeşti, şi chiar a afacerilor de natură administrativă, legate de oficiul lor pastoral — preoţesc.

In scopul celor cuprinse în punctul 1. se vor observa următoarele:

a) Preoţii aparţinători unui grup toţi la olaltă au să servească, conform înţelegerei dintre dânşii, Sfânta liturgie urmată de predică cu subiect reclamat de necesitatea poporului respectiv, — cel puţin odată în an în fiecare comună.

b) Se vor întruni spre a face procesiuni religioase afară la câmp, sub cerul liber, în cazul de calamităţi elementare şi alte nefericiri, spre a întări poporul în credinţa în Dzeu şi purtarea Lui de grijă — în timpuri de secetă îndelungată, în vreme de boale şi moarte în vite şi oameni etc.

Referitor la atingerea scopului celor cuprinse în punctul 2. se stabileşte următoarea procedură:

a) fiecare grup preoţesc îşi are de preşedinte pe protopresbiterul tractual şi pe lângă acesta pe conducătorul grupei numit la timpul său de protopresbiterul, precum şi un notar.

b) Biroul fiecărui grup hotăreşte locul şi timpul întrunirei în conţelegere cu preotul respectiv, anunţând în mod potrivit această întrunire şi celorlalţi preoţi aparţinători.

c) Intrunirile preoţilor diferitelor grupe, totdeauna au să se anunţe şi preşedintelui-protopresbiter, ca eventual permiţându-i împrejurările, să poată participa şi dânsul.

d) Despre actele săvârşite cu ocasiunea întrunirilor să se redacteze procese verbale în toată regula şi subscrise de toţi preoţii prezenţi, să se nainteze în 8 zile oficiului prot.

e) In protocoalele luate are să se *indice*, ce fel de subiect a avut predica rostită, şi că fost-a sau nu succesă.

f) Preotul locului unde a fost deja întrunirea grupului preoţesc, va face referadă la proxima ocazie despre efectul produs în popor după slujba Dzeească savârşită, precum şi despre observaţiile sale proprii culese şi câştigate din ţinuta poporului. Va raporta dacă întrunirea aceea şi serviciile divine oficiate arătat-au ceva succes real ori nu?

g) In conferenţele preoţeşti anuale va forma un punct principal o referadă generală şi amănunţită despre progresele atinse prin mijlocirea activităţii acestor grupuri preoţeşti pe baza protocoalelor singuratice înaintate deja la of. prot.

h) La întrunirile de felul acesta sunt datori a lua parte toţi preoţii. Absentările nescusate se pedepsesc cu amendă în folosul fondului protopresbiteral, — după masura ce se va statori de conferenţa preoţească.

*

In toate şase grupele s'a început munca sfântă în vastul agru al Domnului, răsunând casele dzeeşti de vestirea cuvântului aducător de bine vremelnic şi vecinic.

Grupul IV şi-a început activitatea în parohia Sâncraiu în Dumineca a IV după Rusalii. In faţa unui public, ca şi care numai poate în ziua Stelor Pasti mai poate fi adunat, — preotul George *Rain* rosteşte o instructivă predică despre necesitatea de a înfiinţa fonduri bisericeşti cu ajutoriul *„cassetei de păstrare"*. Predica e ascultată cu incordare din partea publicului; de pe feţele ascultătorilor s'a văzut lămurit că au înţeles cele auzite, însuflându-ne speranţa că aceasta predică va avea şi resunetul dorit prin contribuirile însufleţite din partea poporului.

Chiar şi numai începutul acestei munci sfinte într'atâta a însufleţit preoţimea acestui tract, că unii confraţi cari mai nainte se arătau streini întrupărei acestei idei, *observând colţul verde al roadelor* din aceasta comună conlucrare, au lansat ideea, ca comunele învecinate să iee şi ele parte la slujba satului vecin, mergând acolo în procesiune cu prapori etc.

Inceputul deci s'a făcut, lucrând înţelepţeşte şi cu tact, şi cu deosebire cei *însărcinaţi cu rostirea predicei pregătindu-se conştienţios*, — roadele dorite nu pot întârzia.

Cu zor deci la muncă — în agrul Domnului!

G. R.

Discursul deputatului Dr. Stefan C. Pop,

rostit în şedinţa camerei din 16 Iulie.

(Fine.)

Dr. St. C. Pop: Domnilor, campania electorală a fost un întristător răsboiu civil. De o parte erau armele, puterea şi banul, de ceealaltă cetăţenii desarmaţi. (Aşa-i, în stânga extremă). De aceea eu, întrebuinţând cuvântul contelui Tisza zic: Să folosim ocasia aceasta. Să trimitem o comisie parlamentară, care să constate faptele, şi vă declar că eu primesc răspunderea pentru urmări; îmi voi trage consecinţele, dacă se va găsi un singur cerc sau o singură comună în care să spună autorităţile trimise pentru susţinerea ordinei, că eu am agitat împotriva Ungurilor sau împotriva averii. Da, pentru aceasta primesc răspunderea.

Nu-i iertat, ca chestia să fie presentată cum fac unii dintre domni. In comuna Zarand de pildă s'a întâmplat, că nu ştim cine a tăiat coada calului unui alegător din partida lui Wenckheim. Lucruri de acestea se întâmplă. Dar cred, că nimenea nu va spune că sunt oameni cari pot îndemna la astfel de stupidităţi. (Ilaritate). Vă mai declar odată, că răspund de fiecare cuvânt ce spun. Sirgura mea tărie, faţă cu tabăra cea puternică este, că eu represent adevărul.

Aşadar ştim, că în fiecare sat sunt oameni înduşmăniţi, cari aşteaptă ocasia potrivită ca să se răsbune. In casul amintit au fost torturaţi 24 de oameni, pentru coada aceea de cal. Intre alţii a fost bătut şi chinuit de moarte băiatul celui mai fruntaş om din sat, încât a sărit în fântână ca să scape de torturi, până când la urmă a spus că coada a ascuns-o pe câmp. Au eşit cu toţii la câmp, dar n'au aflat-o. Când l-au adus acasă, feciorul s'a aruncat în fântână, ca să scape de chinuri. Toate acestea pentru o coadă de cal. (Ilaritate, mişcare). Pe urmă s'au putut înainta plângeri, s'ar fi putut merge chiar la Dzeu în cer.

G. Szmrecsányi: Aşa!

Dr. St. C. Pop: Cred că indignarea şi tonul cu care vorbesc când constat faptele acestea, sunt îndreptăţite. Unde s'a luptat un justhist cu un naţionalist, unde naţionalistul n'a stat faţă în faţă cu omul puterii, pentruce n'au fost îmbătaţi, pentruce n'a fost amestec de jandarmi, pentruce n'au fost mituiri, pentruce a decurs alegerile în chip ideal? Mie în 1906 mi-a fost contracandidat un kossuthist. Alegegerea a decurs neted. Adevărat, că şi atunci au spus esagerări despre ilegalităţi şi nedreptăţi, dar nu s'a putut dovedi nimic. Aşadar este cea mai mare crimă şi este o umilire pentru stat, dacă se întrebuinţează puterea, ca prin mijloace păcătoase să se stoarcă voturile. (Aşa-i, adevărat! în stânga. Strigăte: Liberalism!)

Domnilor! Am foarte mult material. O să cer să-şi dea seamă dl ministru-prezident, că ce a făcut cu orfanii celor împuşcaţi de jandarmi. Aduc înaintea judecăţii dv. casul, când doi jandarmi au chemat în casă pe un părinte alor şapte copii în Tulghieş, cercul Şomcutei: Jandarmii voiau să-l capaciteze şi capacitarea s'a făcut cu patul puştii şi cu ghionturi în foale. Şi a întrat băiatul lui... (Strigăte: Avem judecătoria pentru asta!) Ce am eu cu judecătorul obicinuit.

G. Szmrecsányi: Peste un an vor fi închişi pe zece zile!

Dr. Stefan C. Pop: Feciorul s'a apropiat ca să apere pe părintele, care avea de a câştiga pâne pentru şepte copii, şi când a pus mâna pe jandarm, celalalt s'a simţit îndreptăţit a-l străpunge. (Mişcare). S'a săvârşit. Bătrânul a fost legat şi dus la închisoare, iar dupăce nu i s'a aflat nici o vină, a fost pus în libertate. Atunci bătrânul a zis: m'aţi chinuit, mi-aţi omorât pe fiul meu, lăsaţi-mi cel puţin mulţămirea de a vota cu partidul meu. Iată onorată cameră, de ce ne îngenunjoară şi acea putere aproape magică care a putut să ne trimită pe câţiva în parlament chiar şi împotriva ascuţişului baionetelor.

Szmrecsányi: Dacă le-ar spune aceste într'o adunare de popor, l-ar închide numai decât pentru agitaţie!

Prezidentul: Rog linişte!

Dr. St. C. Pop: Dvoastră ştiţi, cât de blând este poporul român. Puteţi dvoastră să vă imaginaţi, că într'o odaie, în care se află doi ţărani români nearmaţi şi doi jandarmi înarmaţi, ţăranii pot să-i atace pe jandarmi în aşa mod, ca acestia să nu se poată apăra, decât făcând us de armă si străpungându-l pe unul dintre ţărani? Nu presupun, că dvoastră aţi putea da jandarmeriei un atestat atât de slab, că n'ar fi fost în stare să-l ţie în frâu pe ţăranul bătrân şi pe fiu-său, decât prin săvârşirea unui omor.

Puteţi trece foarte uşor la ordinea zilei peste fapte de aceste. Ziarele guvernului cuvântează, că prăpădim vremea cea scumpă cu astfel de floacuri, cu înşirarea de abuzuri electorale. Dar eu zic, dimpotrivă, să-şi facă toţi datoria, să estirpăm abuzurile şi dacă agită cineva, poftiţi să-l arestaţi. (Aprobări în stânga). Mai bine îmi place să mi se spue: n'aveţi voe să luaţi parte la alegeri, decât să fim chemaţi la luptă, să ni se spue: „Aveţi drept, veniţi la urne", şi când mă duc să-mi eserciez dreptul, îmi pun în joc viaţa. (Aprobări în stânga. Mişcare. Sgomot).

Am auzit dela bărbaţii cu mare nume ai oposiţiei, că această campanie electorală li-a sguduit nervii, că s'au petrecut atâtea fapte sguduitoare, încât şi acelor oameni de bun simţ, cari mai credeau în sfinţenia legilor, li s'a clătina toată încrederea. Eu, în calitatea mea de jurist apărând de douăzeci de ani atâţia făcători de rele, n'am pomenit atâtea rafinerii, câte s'au făptuit la alegerile recente. S'au făcut atâtea ticăloşii pentru a eluda legile, încât m'am gândit că tinerilor nu li se mai dau astăzi la universitate învăţături despre rostul ideal al legilor, ci numai despre mişelii.

On. cameră! Se poate împăca oare cu decorul unei administraţii şi al unei autorităţi ca atunci, când merg cu o deputaţie să căutăm dreptate, să mi se răspundă că nu voi fi primit; iar dacă întreb: când vei fi la oficiu, mi se răspunde „nu sunt dator a-ţi da lămuriri"? Este vrednică această procedare de decorul şi de înălţimea unui magistrat? (Aprobări din stânga). Pentru aceea îi plătim pe diregători, ca în cele mai mari nevoi ale noastre să nu ne stea la îndemână, şi pentruca şi căprarii de jandarmerie să ne trateze ca pe cei mai detestabili făcători de rele? (Aprobări în stânga). Căprarul de jandarmi a fost cel mai mare domn pe lume şi e ciudat lucru, că acesti jandarmi n'au nici nume, nici număr şi nu poţi să tragi la răspundere pe nimenea. Dacă întrebăm: „Cine eşti? Vino cu mine şi ia proces verbal, ca să ştim pentruce mă deţineţi?" — ni s'a răspuns „Să taci din gură, domnule! Ţine-ţi gura! Aci eu poruncesc!"

In cercul Chişineului s'a întâmplat, că candidatul, care a ajuns deja la balotaj, care şi-a câştigat un oare care drept la cerc şi deci avea dreptul şi datoria de a fi acolo, când a voit să meargă în singuraticele comune în Cintei, Zarand şi altele, era apostrofat: „Ascultă domnule, să nu întri, că te străpung". (Mişcare şi contraziceri în dreapta. Strigăte în stânga: Adevărat aşa se întâmplă!) Aceasta numai decât i s'a adus la cunoştinţă domnului ministru-prezident. (Mişcare). Şi când domnii acestia, stăpânii acestia refusă să saneze stările acestea, vin şi ne spun prin şeful lor gregar, ne anunţă că noi calumniăm Ungaria.

Faptele acastea strică mult creditului Ungariei. (Aşa e! din dreapta), căci dacă aici domnează ordinea dreptului, legalitatea şi dreptatea, atunci pot să facă ei larmă cât de mare, nu le va crede nimenea. (Strigăte din dreapta: Aceasta e politica lui Francisc Deák! In tot locul e într'o formă administraţia. Şi cu poporul ungurese se tratează aşa!)

On cameră! Daţi-mi voe să vă pun o întrebare. Dacă vre-un pasagiu de lege dispune, că prezidentul cu comisia împreună trebue să-i fie într'ajutor săracului alegător, omului aceluia neputincios, — căci şi în zilele noastre mai sunt destui analfabeţi — vă întreb, spuneţi-mi pe cavaleria dumniavoastră ungurească, ce fel de procedură a fost aceea, de în câte un cerc d. e. la Vinţ şi la Ighiu faţă de Iuliu Maniu aţi candidat un altul numit tot Iuliu Maniu, despre care alegătorii nici nu ştiu că trăeşte? Intră săracul om. Il întreabă cu cine votează? Zice că cu Maniu. Da de unde eşti? Din Blaj. Acesta nu esistă, numele oficios e Balázsfalva, i-au răspuns. A fost un om, pe care n'a vrut să-l justifice fiul lui însuşi. Dacă aşa puneţi la încercare manifestarea voinţei poporului, mai mult aţi ajunge cu absolutismul pe faţă, acesta ar fi mai sănătos şi mai cinstit. (Aşa e! din stânga. Sgomot).

Prezidentul (sună): Mă rog de linişte!

Dr. St. C. Pop: Am destule documente, ca să înfierez alegerile acestea. Că doar la Curie s'au înaintat petiţii ne mai pomenit de multe şi dumniavoastră ziceţi: las că le va pertracta ea Curia. Ştim noi bine cum să resolvă causele acolo; ştim cum e de greoaie procedura. Când vede respectivul atacat că îl strâng curelele, că mişelia lui se adevereşte, atunci abzice şi pe pârâtorii îi osândeşte la spese 10—15.000 mii de coroane. Veţi vedea dumniavoastră, că procedura cu cele 50 de petiţii va ţinea mai mult ca însuşi parlamentul acesta. Dacă vrem să îndreptăm starea aceasta, mă rog să esmitem o comisie parlamentară în chestia acestor abuzuri şi aceasta să purceadă fără milă faţă de opoziţional tot aşa ca şi faţă de naţionalist sau guvernamental, atunci cel puţin avem folosul acela, că nu va da îndărăpt Ungaria. Cum am amintit, o învingere, un răsboi, o catastrofă se poate suporta, dar demoralizarea poporului în temeliile lui (Aşa e! Adevărat! în stânga extremă) nu o putem repara nici odată, dacă oficianţii cei mai de frunte sunt părtaşi în călcarea legilor. Aceasta e primejdie mai mare ca orice inundaţie, ca ori ce foc. Căci omul acela nenorocit vede că jandarmul, care păşeşte cu mare gravitate, ţine cu domnii aceia şi săvârşeşte voinicii împreună cu ei, cari umblă din casă în casă să cumpere sufletele. Jandarmul acesta nu-i păzitorul legii, el e un conspirant. (Adevărat aşa e! din stânga.) Intr'acestea este un mare pericol. Când auziţi acestea, nu sunteţi îngrijoraţi de soartea constituţiei şi a instrucţiei şi a instituţiilor? Sunt întrebări numai de flori de măr acestea, asupra cărora putem trece la ordinea zilei fiindcă am auzit o vorbire mare, care a sguduit toată Europa şi lumea. Nu a muţiţi voi dela opoziţie cu lamentaţiile voastre electorale, când a apărut Cesarul pe orizont, când Cesar a vorbit şi tunat? Cum cutezaţi să ne incomodaţi aici?

După părerea mea, on. Cameră, mult mai mare însemnătate are retorsiunea şi vindecarea acestor abuzuri, decât toate discursurile lui Ştefan Tisza. (Aprobări în stânga extremă şi în mijloc.) Am luat angajament, să stârpim în zemislirea lor aceste abuzuri, ca să nu se mai ivească în suprafaţă, fiindcă chiar acei domni bogaţi — căci în campania asta electorală au luat parte mulţi domni bogaţi — se vor ca

au demoralizat poporul cu mâncări și uturi, iar când nu va mai avea rachiu, va prinde o amărăciune. Așadară cine motiv la o demoralizare ca asta, însuși sapă groapa. (Mișcare în dreapta). Eu replic la întreruperile de felul acesta: să dați-mi voe să constat, (Mișcare. Pre dintele sună) că dacă primarul acela comunal zice, că dintre oameni acesta face avalul și dacă n'ar fi el, partidul guvernului ar avea șanse de reușit, jandarmul închide pe omul acesta la sfatul primarului, îl chinuește până la sânge. Și acă vede fiul cum tratează cu tatăl său, eacă și și răzbună, taie vre-o câteva vițe e vie; d'apoi asta e crima acea mare de ebue să dee năvală magnații cu autoobilele, ca să o constate? Nu e ceva dicol? Să nu provocăm acolo, unde u s'a întâmplat nici o provocare, și să u persecutăm oameni, dacă nu s'a întâmplat nimic. Eu vreau să predau încă icrurile acestea, căci și la îndemnitate vosc să vorbesc. Un memento viu vreau ă fiu acelora, cari cred că ne-au nimicit, ă le aduc aminte, că suntem aici și trăim. Noi bucuros dăm mână de ajutor tuturor, parțină ori cărui partid, ca să se renască i să se democratiseze Ungaria. Deja și ărbații guvernamentali mi s'au adresat să e ajut că ei sunt aderenți ai sufragiului niversal. Dar să nu recriminăm, atât ci ă avem grijă să pedepsească însuși paramentul abuzurile acestea, să se rostească liscursuri, cari le condamnă și cari treesc conștiința în domnii aceștia. Și dacă domnii aceștia se cumințesc și își dau samă e fel de fapte au făcut, cum au pătat ounul renume și prestigiul Ungariei, și cum au clintit încrederea poporului față de ege, atunci ne vom întoarce la calea cea adevărată. Dar dacă noi aici jucăm numai teatru, dacă chestiile acestea le vom considera numai de lucruri vrednice de teatru de varietăți, atunci domnii aceia vor căpăta energie și încredere în viitor (Adevărat! Așa e! în stânga extremă și în mijloc) ca și mai departe să nenorocească poporul, cum fac și acum.

Primesc proiectul de răspuns la mesaj al colegului meu deputat Dr. Teodor Mihali.

NOUTĂȚI.

Principele moștenitor român, Ferdinand și Principesa Maria cu copiii lor au plecat zilele acestea din Sinaia în străinătate. Familia princiară va sta în Bavaria, apoi la Sigmaringen, pe urmă se va duce la Bruxela pentru a face o visită regelui Albert al Belgiei și pentru a vedea expoziția internațională. In Septemvrie familia princiară română se va napoia în țară pentru a participa la manevrele mari, precum și la serbările jubilare ale universității din Iași.

*

Exercițiile trupelor în corpul al 12-lea de armată. Regimentul de infanterie al 2-lea pleacă în 10 Aug. la Făgăraș, în 21 August la Mediaș, unde va sta până în 24 l. c. Regimentul de infanterie 31 rămâne în Sibiiu până în 21 Aug., când are să plece la Blaj și va rămânea acolo până în 24 l. c. Regimentul de inf. 64 stă în Orăștie până în 20 Aug., atunci pornește la Blaj, unde va sta până în 24 August. Al treilea batalion al regimentului 82 din Odorheiul-săcuesc se atașează în 13 Aug. la reg. de inf. 2. Regimentul de infanterie 50 rămâne în Bălgrad până în 21 August, când va porni la Vințul de sus, unde va rămânea până în 24 Aug. Tot acolo va porni și reg. de inf. 51 din Murăș-Oșorhei Reg. de inf. 62 va sta în Cluj până în 25 Aug. atunci va pleca la Turda. Regimentul de infanterie 63 rămâne în Bistrița până în 21 August, când se duce la Apahida, unde va sta până în 25 l. c. Brigadele 69 și 70, compuse din regimentele de infanterie nr. 50, 51, 62, și 63 vor face exerciții de brigadă în părțile Turdei, unde se vor ținea și exercițiile diviziei 35, până în 3 Sept. — Reg. de husari nr. 4 pleacă din Sibiiu la exercițiile de corp în 31 Aug. — Regimentele de artilerie pornesc între 15 și 21 August; cele de honvezi se concentrează la Cluj. — Manevrele se sfârșesc în zilele din 4 până în 7 Septemvrie.

*

Coroane eterne. Neconsolații părinți *Alexandru Nicolescu*, paroh în Meșterhaza și soția sa *Iuliana*, dăruesc întru veecinica odihnă a sufletului fiicei lor *Mărioara Petra*, fostă preoteasă în Ibănești, anume fondului Dr. D. P. Barcianu pentru ajutorarea sodalilor (calfelor) fără de lucru, cor. 7·50 și fondului Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace, cor. 7·50, sau în total cor. 15. Implorând mângâiere și tărie celor îndureraţi, exprimă mulțămita sa: *„Comitetul Reuniunii meseriașilor români din Sibiiu“*.

*

Un monument. Cetim în „Unirea“ din Blaj: Mâni pii au ridicat, fără sgomot și trăboi, un strălucit monument de marmoră neagră la mormântul lui Axente în cimitirul bisericii noastre parohiale. Monumentul înalt de $3^1/_2$ metri poartă inscripția: † *Pref. leg. Axente Sever (Ioan Baciu). 1821—1906.* Mormântul e de asemenea foarte bine îngrijit și împodobit cu flori.

*

Emigranți opriți de a întra în America. Autoritățile de emigrare americane au oprit în 19 Iulie pe vreo 60 de români să între pe pământul Americei, silindu-i să se napoieze în Europa cu vaporul pe care au călătorit. Cauză opreliștei a fost bănuiala, că acești 60 de emigranți au primit angajamentul la o fabrică americană prin mijlocirea unui agent. — Legile Americei opresc astfel de angajamente.

*

Hymen. Dl *Ioan Ciora* face cunoscută căsătoria sa cu dșoara *Aneta Negoescu*, ce s'a celebrat Duminecă în 7 August n. 1910 în Zagon.

*

Martirii aviațiunii. In zilele trecute iarăș s'au nenorocit doi aviatori: Nicolae *Kinet* și americanul *Valden*. Au căzut cu aparatul dela înălțimi considerabile și au fost cu desăvârșire sdrobiți.

*

Definiție. Aviatori se numesc oamenii cari își frâng gâtul căzând din văzduh.

*

Anunț. Un învățător român pensionat, care știe perfect limba maghiară și se pricepe în afacerile oficioase comunale fiind timp de mai mulți ani cassar, colector comunal și notar al comunității de pădure, asemenea se pricepe și în afacerile oficioase bisericești, fiind mai mulți ani notarul comitetului parohial și vre-o 10 ani prezidentul acelui comitet, — își caută un post de scriitor în vre-o cancelărie. Cei ce au trebuință de un astfel de scriitor, să se adreseze la redacțiunea „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*

Una alta. Din stilul celor cu pretenții d'a scrie o bună limbă românească: „In viața amețitor de pripită a *Bucureștiului* nostru“. Așa cetim într'un ziar de dincoace de munți. Va să zică, nu vom mai rosti corect Bucureștilor, Piteștilor, Focșanilor scl., ci vom adopta formele evreogazetărești: *Bucureștiului*, *Piteștiului*, *Focșaniului*, ori cum?

*

Practicant de farmacie. In farmacia din Săliște (Szelistye), comit. Sibiiu, află aplicare imediată un absolvent de 6—8 cl. gimn. ca *practicant*. Ofertele să se trimită farmacistului *Victor Pop* în Săliște.

*

Cei ce nu cunosc banul. In marea împărăție rusească se găsește o seminție de oameni (cevzurii), care abia numără vre-o 7000 de suflete. Acești oameni sunt cei mai fericiți, căci nu cunosc prețul banului. Dacă cineva vinde ceva, ori lucră undeva, i se răsplătește nu prin bani, ci prin alte lucruri de preț, pe care el nu le are, ori prin vaci. Vaca la ei face cam cât e la noi o coroană. Pentru o iapă dau în schimb 4 vaci; iar pe un armăsar 5 vaci. Omorurile, furturile le răzbună neamurile celor păgubiți, ori ucigși. Pentru bătăi și alte fapte rele, pedepsele sunt dictate de bătrânii seminției. Dacă ai spart cuiva capul, îi plătești 16 vaci; dacă l-ai împuns în frunte, dai 3 berbeci.

*

Distribuire de premii pentru cai de prăsilă. Comisiunea pentru prăsitul cailor a comitatului Sibiiu în înțelegere cu vicecomitele comitatului va întocmi *Luni în 12 Septemvrie* a. c. la 7 ore a. m. *în Piața veche de cai* în fața institutului Terezian din Sibiiu o premiare pentru prăsilă de cai, distribuind premii în bani și diplome de laudă. Va putea obținea premii în bani și diplome de laudă, proprietarul care locuește pe teritorul comitatului nostru și dovedește, că mânzul sau iapa înfățișată la premiare le a crescut el însuși sau e cel puțin proprietarul lor de 6 luni. Premii în bani vor obținea numai agricultori; persoane mai avute sau de rang mai înalt vor căpăta numai diplome de laudă. Premii în bani sunt dela 10 până la 70 coroane, cu totul 36 de premii. Diplome de laudă se distribue cultivătorilor, aparținători la ori care clasă, în proporțiune cu calitatea calului și după buna chibsuință a comisiunii premietoare, anume: diplomă de clasa I de aur, de clasa II de argint, diploma de clasa III de bronz. Sunt învitați toți acei cultivători, cari doresc a concura la premiare, ca să-și prezenteze în ziua și locul numit caii lor înzestrați cu cerințele trebuincioase, ale căror amănunte se pot afla dela primăriile comunale.

Nr. 296 Metr.

CONCURS.

Pentru conferirea a 2 stipendii de câte 1000 coroane din Fundațiunea „Trandafil“ se publică concurs până în 13/26 August 1910.

După dispozițiile testamentare la aceste stipendii pot concura tineri români greco-orientali din tot cuprinsul metropoliei noastre, cari au obținut calcul eminent în școalele medii, și cercetează sau voesc a continua studiul la oarecare universitate sau altă școală superioară.

Cererile de concurs sunt a se instrua cu estras de botez, pe care să fie întrodus certificatul oficiului parohial competent, că respectivul și de prezent aparține bisericii ortodoxe române, atestat de paupertate și testimoniu școlastic de pe anul trecut, apoi a se adresa consistorului metropolitan ortodox român în Sibiiu.

Sibiiu, 19 Iuliu (1 Agust) 1910

Consistorul metropolitan.

Afaceri economice.

Comitetul central al „Reuniunii române agricole sibiene“, în ultimele sale ședințe, între altele, a luat cu vie plăcere la cunoștință scriscarea parohului Ioan *Hanzu* din Cacova (l. Săliște), cunoscut bun pomolog, care cumpărând dela Reuniune un număr mai mare de altoi cu prețul de 20 cor., s'a obligat ca să-i planteze în grădina de pomi comunală de acolo și cu scop de a-i crește până la anul 1912, când Reuniunea noastră să aranjeze în Cacova sărbarea pomilor, din al cărei prilej, pomii se vor dărui locuitorilor mai scăpătați. Totodată zelosul paroh a declarat, că va înființa la parohie *un fond* special *pentru prăsirea pomilor*, iar comitetul Reuniunii a luat de acum angajamentul, ca la 1912 să dăruiască acestui fond în schimbul altoilor, ce se vor dărui, o sumă de cel puțin 20 cor.

Faptul, că biroul s'a adresat celor competenți în scopul ținerii în cursul anului de față a câte unei întruniri agricole în comunele *Săsăuși*, *Jina*, *Șugag*, *Ludoșul-mare* și *Glâmboaca*, — s'a luat la cunoștință.

Apelul adresat primăriei comunale din Cornățel în scopul aranjării în toamna anului de față a unei *expoziții generale locale* acolo, cu produsele de tot soiul ale economilor nostri din Cornățel — s'a luat la cunoștință.

Reuniunea economică transilvană săsească a cerut concursul Reuniunii în causa aranjării în zilele din 9, 10 și 11 Oct. n. c. în Brașov a unei *expoziții regnicolare de vite de prăsilă*, împreunată cu o *expoziție de mașini și unelte economice cu produse agricole* (cerealii, poame, vin etc.) și din *industria de casă*, și cu scop de a atrage atențiunea României asupra soiului de vite de prăsilă din patrie, expoziție subvenționată cu o sumă mai mare din visteria statului, din care 18.300 cor. pentru prăsila vitelor. — Comitetul va lucra în consecvență.

S'a luat cu plăcere act de cuprinsul raportului direcțiunii Insoțirii de credit din *Ilimbav*, conform căruia, din fondul economic al Insoțirii s'au procurat dela un prăsitor acreditat de vite din Agnita 6 vițele de rassa „Pinzgau“ curată, în total cu 480 cor., pe cari le-au sortat între membrii Insoțirii, cu adausul, că norocoșii câștigători a câte unei vițele au luat angajamentul de a pune, după felul întrodus la Reun. noastră agricolă, la dispoziția Insoțirii prima prăsilă obținută la timpul său dela vița. Scopul urmărit de a împărtăși pe membrii Insoțirei din roadele binefăcătoare ale ei pe de o parte, iar de alta de a răspândi între locuitori cultura acestei rasse de vite, e cât se poate de sublim și de recomandat și pentru celelalte Insoțiri sătești Raiffeisen. Mai e de remarcat, că sortarea s'a făcut cu mare solemnitate, asistând obștea comunei, căreia i s'au ținut vorbiri folositoare din domeniul agriculturii, iar membrii Insoțirei au hotărât, ca cea mai frumoasă din cele 6 vițele să i se predea drept recompensă vrednicului paroh Ioan *Alexandru*, sufletul atâtor lucruri bune și folositoare puse la cale în Ilimbav.

„Invingătorul“.

Act de mulțumită.

Nefiindu-mi posibil a mulțumi personal tuturor acelora, cari la înmormântarea mult iubitei mele soții *Florica* au binevoit a-mi arăta sincerile compătimiri și a-și exprima condolențele prin telegrame, epistole și verbal, voind prin acestea a-mi alina durerea și suferințele, vin pe această cale a le exprima profunda mea mulțămire și recunoștință, în special: Prea Onoratului domn protopop Sergiu Medean pentru serviciul ceremonial de îngropăciune, și pentru duioasa predică funebrală de pe amvon, apoi domnilor preoți celebranți: Avram David de aici, Andrei Ludu din Lancrăm, Ioan Floca și Nicolae Cărpinișan din Răhău, domnului învățător Ioan Pavel din loc, conducător al corului, și membrilor acelui cor, onoratei epitropii și comitetului parohial din Răhău, cari au participat în corpore la îngropăciune și au depus o cunună frumoasă pe sicriul binefăcătoarei bisericii lor; institutului „Sebeșana“ în frunte cu domnul dirigent Dr. Ioan Elekeș, cari asemenea au depus o cunună frumoasă; în fine tuturor amicilor și cunoscuților și celorlalți stimați domni și doamne de alte confesiuni din Sebeș și din alte locuri, cari au ostănit și au participat la îngropăciunea neuitatei mele soții.

Sebeș, în August 1910.

Ion Oncescu
notar cerc. penz.

Cărți și reviste.

Răvașul, revista culturală ilustrată, Nr. 8 cuprinde: Banul, versuri din poemul „Mirița“, de Duiliu Zamfirescu. Biserica și românismul, de I. Volbură. Cântec de A. Cotruș. Un moment și un jubileu. Cronică. Cărți, reviste, ziare — Abonamentul pe an 10 coroane. Adresa: Cluj, str. Iokai 6.

*

Neamul Românesc Literar nr. 30 din 25 Iulie 1910 cuprinde: O carte a d-lui Sextil Pușcariu despre originea limbii noastre de N. I. Petișandru poezie de M. Olmazu. O vizită la liceul din Pomârla de O. Crudu. In valurile Merganului de D. Izverniceanu. Oedipla Colona de Sofocle trad. de N. Iorgulescu.

*

Anuarul XXXIV, al gimnaziului român gr. or. din *Brad* și al școlii primare pe al 41-lea an scolar 1909—1910, publicat de *Stefan Albu*, director provisor. Cuprinde un articol cu titlul: „Insemnătatea studiului limbii materne“ de Dr. Traian Suciu, profesor. Personalul didactic s'a compus din 6 profesori ord. definitivi și 2 învățători. Biblioteca centrală stă din 2870 opuri în 3775 vol. și 3065 fascicole (sporul e 151 vol.). Valoarea bibliotecii e peste 13 mii cor. Bibliotecile de clasă conțin în cele 4 clase gimnaziale 646 vol. Din 149 școlari înscriși la gimnaziu s'au examinat 138. In școala primară cu desp. III. și IV. au fost la sfârșitul anului 44 elevi și eleve. Anul școlar se începe la 1/14 Septemvrie.

*

Revista Teologică, nr. 7—8 din Iulie și August 1910 au următorul cuprins: La mormântul lui Dumitrie Cunțan, de Dr. V. Stan. Invocarea duhului sfânt în actul transsubstanțiațiunei la sfânta euharistie, de Gavriil Hango. Principiile ortodoxiei, trad. de Ilie Beleuță. Jurământul în cele 21 predici „despre statui“ etc, Nicolae Cotos. Protestantismul în austria și Francia, de Arhim. I. Scriban. O încercare de a lămuri pe baza științelor naturale căderea omului în păcat, trad. de Dr. N. Bălan. Putere de sus, trad. de Dr. N. Bălan. Sf. Ioan gură de aur: Despre sf. apostol Pavel, tălm. din gr. de N. Cârstea. Predica la sâmbăta morților de Ioachim Părău. Mișcarea literară. de G. Comșa și x. Diverse de preotul P. Morușca. Cronică bisericească-culturală, V. Judele.

Poșta redacției.

L. B. Budapesta. Ziarul nostru a păstrat dela început o posiție neutrală în afacerea internă a ziarului „Lupta“. Deslegarea acestei chestiuni s'o facă părțile legate prin contract bilateral, adecă partidul național și proprietarul tipografiei. A porni „boicot“ în contra unui ziar, care nu s'a abătut de pe drumul designat de întemeietorii săi, nu credem, că e procedura cea mai nimerită. Despre influența puțin edificătoare a astorfel de proceduri nici nu mai vorbim. Ne-am spus cuvântul în articolul despre „fondul gazetarilor români“. Regretăm, dar consecuenți părerilor noastre, nu vă putem îndeplini rugarea.

Licitaţiune.

Comuna bisericească **Pişchinţi**, protopopiatul Orăştiei pe baza planului şi preliminarului de cheltueli aprobat de Veneratul Consistor arhidiecezan dă în întreprindere prin licitaţie publică zidirea bisericii. Licitaţia se va ţinea în **6/20 August a. c.** în şcoala din loc.

Preţul de strigare este 10007.29 cor.

Materialul ce-l dă comuna este, peatra, cărămida, ţigla, nisipul, apa.

Ceice doresc a lua parte la licitaţie au a depune vadiu de 5% din suma de strigare.

Planul şi preliminarul se pot vedea la oficiul parohial din Pişchinţi (Piskincz).

Comitetul îşi rezervă dreptul de a alege dintre licitanţi pe cel ce ofere mai multă încredere.

Pişchinţi, 20 Iulie (2 August) 1910.

Din încrederea comitetului parohial:

Octavian Bude
paroh-prez.

Nr. 377/1910.
Vidi:
(280) 1—3

Vasile Domşa
protopresbiter.

Nr. 500/910 (277) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a III. din **Broşteni** protopresbiteratul Mercurei, prin aceasta să publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a venitelor preoţeşti.

Concurenţii să-şi trimită cererile instruite conform normelor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat, având cu observarea dispoziţiilor din § ul 33 al Regulamentului pentru parohii, a se prezenta în vre o Duminecă sau sărbătoare înaintea alegătorilor, la biserică, spre a cânta, cuvânta ori celebra.

Mercurea, la 21 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral al tractutui Mercurea în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopresbiter

Nr. 364/1910. of. prot. (275) 1—3

Concurs.

Pe baza resoluţiunei Preaven. Consistor arhidiecezan dto 1 Iunie a. c. Nr. 4650 Bis. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan temporal cu drept de succesiune în parohia de clasa III a **Vima-mică**, protopresbiteratul Cetatea de peatră cu termin de 30 zile dela prima apariţie în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din toate venitele parohiale statorite în coala B. pentru întregirea dela stat a dotaţiunei parohilor.

Cererile de concurs să se înainteze în terminul indicat subsemnatului oficiu. Concurenţii să pot face cunoscuţi poporului pe lângă observarea dispoziţiilor din Regulamentul pentru parohii.

Lăpuşul-unguresc, 19 Iulie (1 August) 1910.

Oficiul protopresbiteral al Cetăţii de peatră în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasilie Duma
protopop.

Nr. 237/1910 prot. (263) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului al II lea de învăţător la şcoala noastră confesională din **Slimnic** să publică prin aceasta concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor. din care 600 cor. din repartiţie dela popor solvibil în rate treilunare anticipative, iar 376 cor. ajutor dela stat în rate lunare 2 stânjini dela comuna politică, computaţi în 24 cor. la salar.
2. Cvincvenalele legale dela stat.
3. Relut de cuartir 30 cor. Grădină în natură, event. 20 cor.

Dela învăţătorul ales să cere a cânta cu copii în biserică la sfânta liturgie.

Candidaţii au a-şi înainta cererile concursuale în terminul deschis, subsemnatului oficiu, înzestrate cu documentele recerute, iar pentru a să face cunoscuţi poporului se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-şi arăta aptitudiniile în cântări.

Sibiiu, 12 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului în conţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter:

Nr. 432/1910. [253] 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de clasa a III-a **Cerbia** cu filia **Poganeşti** se publică prin aceasta concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dotaţiunei dela stat.

Cel care doreşte a ocupa acest post trebue să şi înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral, în terminul indicat, concursul cu toate documentele prescrise; iar în sensul § ului 33 din „Regulamentul pentru parohii" cu prealabila încunoştiinţare a subsemnatului se pot înfăţişa înaintea alegătorilor pentru a ţinea predică, a cânta şi eventual a celebra.

Ilia, la 6 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Iliei în conţelegere cu comitetul parohial.

Zevedeiu Mureşan
protopresbiter.

Nr. 350/1910. [252] 3—3

Concurs.

Pe baza ordinului Preaven. Consistor arhidiecezan Nr. 3951/1910 Bis. se publică concurs pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III-a **Folt**.

Emolumentele împreunate că acest post sunt cele fasionate în coala B. pentru întregirea dela stat a dotaţiei clerului.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termin de 30 zile dela prima publicare a acestui concurs în „Telegraful Român", iar concurenţii să se prezinte în parohie — pe lângă observarea prescriselor regulamentului — pentru a cânta, cuvânta, eventual a celebra, şi a face cunoştinţă cu poporul.

Geoagiu-Algyógy, 27 Iunie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu.

Ioan Popovici
protopop.

Nr. 273/1910. [260] 3—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învăţătoreşti dela şcoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din tractul gr.-or. al Haţegului. se publică corcurs cu termin de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român".

1. **Băreşti** cu salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir în natură şi lemne de foc. Concurenţii cu cunoştinţe muzicale vor fi preferiţi
2. **Valea-Sângeorgiu** cu salar de 600 cor. din repartiţie, cuartir în natură şi lemne de foc.

La ambele posturi salarele se vor întregi dela stat la suma de 1000 cor., după definitivarea şi recunoaşterea celor aleşi din partea statului.

Reflectanţii la aceste posturi îşi vor înainta cererile lor concursuale, instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu în terminul deschis, îndatoraţi fiind cei aleşi a conduce la biserică copii în Dumineci şi sărbători şi a cânta cu ei la sf. liturgie.

Haţeg, în 5/18 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Haţeg în conţelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dr. Cornel Popescu
protopresbiter.

Nr. 359/1910. (268) 3—3

Concurs.

Pe basa rezoluţiunei consistorului arhidiecezan Nr. 7539/1910 Bis. se publică concurs pentru ocuparea postului de capelan temporal cu drept de succesiune la parohia de clasa II a **Sibişelul-vechiu**.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt, jumătate din venitele parohiei statorite în coala B. pentru întregirea dela stat a dotaţiunnei parohilor.

La acest post vor fi admişi în lista de candidare, tinerii absolvenţi cu maturitate şi cursul ordinar teologic cu esamenul de cualificaţiune şi cu alte atestate recomândătoare.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu, în termin de 30 zile dela prima publicare a concursului în „Telegraful Român", şi concurenţii, au să se facă cunoscuţi cu poporul, pe lângă observarea prescriselor regulamentului din vigoare.

Orăştie, la 12 Iulie 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Orăştiei în conţelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Domşa
protopresbiter.

Concurs.

Direcţiunea institutului de credit şi economii **„Lumina"** publică concurs pentru un **post de practicant**.

Reflectanţii au să-şi înainteze rugările scrise cu mâna proprie până la 15 August st. n., dovedind prin atestat că au absolvat şcoala comercială superioară şi cunosc limba română, maghiară şi germână.

Cei cu praxă în afaceri de bancă, cu serviciu militar împlinit şi cari cunosc afacerile la cartea funduară vor fi preferiţi.

Salar anual pentru începători 960 cor., pentru cei cu praxă 1200 cor., plătibil în rate lunare anticipative.

Alesul e dator să-şi ocupe postul imediat.

Sibiiu, 15 Iuniu 1910.

(261) 2—3 **Direcţiunea.**

Nr. 342/910. [264] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învăţător la şcoala confesională română gr. or. din **Sulighete**, protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Tel. Român".

Salarul anual constă din repartiţiune dela popor 600 cor. care cu începutul anului şcolar proxim 1910/911 să va întregi la 1000 cor. prin ajutor dela stat.

Cuartir liber în şcoală, grădină şi lemne de încălzit.

Fiitorul învăţător va avea să conducă regulat Dumineca şi sărbătoarea la liturgie pe copii şi copilele acestei şcoale şi să cânte răspunsurile.

Deva, 8/21 Iulie, 1910.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român din Deva în conţelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobre
protopresbiter.

Ad Nr. pp. 777/910. [267] 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învăţători dela şcolile confesionale din jos numitele comune se deschide concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român" şi anume:

1. **Bedeciu**, salar anual de 1000 cor. din care 600 cor. dela popor şi 400 cor. întregire dela stat; cuartir liber în edificiul şcoalei, 8 m³ lemne de foc şi 20 cor. pentru grădina şcolară.
2. **Călata-mare**, postul al II lea de învăţător cu salar de 1000 cor. din care 200 cor. dele popor şi 800 întregire dela stat, bani de cuartir şi pentru grădină.
3. **Muntele rece**, cu salar de 1000 cor. din care 600 dela popor şi 400 cor. întregire dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalii, grădină în mărime recerută şi lemne de foc.
4. **Nadişul român**, cu salar de 1000 cor. din care 400 cor. dela popor şi 600 cor. întregire dela stat, cuartir liber în edificiul şcoalei, pentru grădină 20 cor. şi pentru lemne 8 cor.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne în terminul fixat suplicele de concurs instruite în senzul normelor în vigoare subsemnatului, şi a să prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserica din respectiva parohie spre a fi cunoscuţi din partea poporului.

Cluj, 10 Iulie 1910 st. v.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. în conţelegere cu comitetul parohial.

Tuliu Roşescu
protopresbiter.

O rugare.

De oarece nenorocitul meu fiu **Corneliu** medicinist, are mânia de a umbla fără nici un scop pe sate şi oraşe, molestând pe cunoscuţii săi, mă văd îndemnată a mă ruga de toţi cunoscuţii, ca întrând la careva să aibă bunătate al îndruma acasă, eventual să mă avizeze despre ubicaţiunea lui, ca să-l aduc acasă, unde are toate cele de trebuinţă.

Cluj, 4 August 1910 st. n.

Văd. **Ana Roşescu**
(281) 1—2 protopopeasă.

Pivniţă de închiriat.

Cassa de păstrare în **Mercurea** societate pe acţii dă în chirie cu 1 Octomvrie a. c. pe 3 sau 6 ani pivniţa sa pentru vin ce să află în Mercurea (Erdély Szerdahely) în curtea institutului împreună cu 33 buţi. Buţile au mărime diferită între 2000—4000 litre. Minimul chiriei e 1000 cor. la an.

Doritorii de a reflecta au să-şi înainteze ofertele în scris până în 20 August a. c. st. nou.

[270] 2—3 **Direcţiunea.**

Post de practicant la Librărie.

Se caută un **practicant** la Libraria arhidiecezană. Cei cu clase gimnaziale sau reale vor fi preferiţi. Cererile de primire scrise cu mâna proprie să se adreseze până la **31 August nou a. c.** Comisiunei administrative a Librăriei şi Tipografiei arhidiecezane din Sibiiu.

Să caută

o portăreasă

la internatul şcoalei civile de fete, strada Şaguna Nr. 8. (269) 3—3

Caut un băiat sau doi

ca învăţăcei în jimblăria şi franzelăria mea. Băieţi mai mari se primesc pe timp mai scurt.

Petru Moga
(255) 4—4 franzelar
Sibiiu, Str. Poplăcei.

Medic român în Karlsbad.

Dr. Enea Nicola

dela facultatea din Viena

dă consultaţiuni în Karlsbad, casa „Billroth" lângă Sprudel.

(387) 49—

George Săsărman, măiestru pantofar

Lucru solid. — **Preţuri moderate.**

Schimbare de local.

Aduc la cunoştinţa On. public român şi a binevoitorilor mei muşterii că cu 1 August st. n. a. c. mi-am strămutat atelierul de pantofărie din strada Spinarea cânelui, în edificiul cel nou din strada Măcelarilor Nr. 36.

In speranţa că şi în noul local voi fi onorat cu preţioasele comande, pe cari mă voiu silì a le îndeplinì cu cea mai mare conştienţiozitate şi punctualitate, semnez

Cu profundă stimă:

(282) 1—5 **George Săsărman**
măiestru pantofar.

Sibiiu, strada Măcelarilor Nrul 36.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăţian. Editura şi tiparul tipografiei arhidiecezane.